

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členiek JUDr. Viery Pepelovej a JUDr. Eleny Krajčovičovej, v právnej veci žalobcu **P.**, proti žalovanému **J.**, zastúpenému JUDr. J. **o zaplatenie sumy 374 897,70 Sk s príslušenstvom**, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 20 Cob 350/2006-116 zo dňa 28. marca 2007, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok odvolacieho súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Liptovskom Mikuláši rozsudkom č. k. 9 Cb 92/2006-80 zo dňa 11. októbra 2006 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 374 897,70 Sk s 8,5% úrokom zo sumy 305 669,50 Sk od 1. novembra 2005 do 30. novembra 2005, zo sumy 304 269,50 Sk od 1. decembra 2005 do 20. januára 2006, zo sumy 302 869,50 Sk od 21. januára 2006 do 15. februára 2006, zo sumy 301 469,50 Sk od 16. februára 2006 do 15. marca 2006 a zo sumy 300 069,50 Sk od 16. marca 2006 do zaplatenia. V časti o zaplatenie sumy 1120 Sk žalobu zamietol. V časti o zaplatenie sumy 5600 Sk konanie zastavil. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 19 080 Sk.

V odôvodnení uviedol, že žalovaný podpísal dňa 31. októbra 2001 ako ručiteľ zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, ktorú uzavrel ako veriteľ žalobca

a dlžník P.. Žalovaný namietal, že zmluva nebola uzavretá platne z dôvodu nedostatku vôle dlžníka a ručiteľa, pretože peniaze si v skutočnosti vypožičal V., ktorý nebol účastníkom zmluvy. Skutočnosť, že dlžník P. a ručiteľ-žalovaný uzatvárali zmluvu v prospech tretej osoby, súd považoval za pohnútku a motiváciu, teda vážny prejav vôle uzavrieť zmluvu. Pri uzavretí zmluvy dlžník a ručiteľ vedeli, aké právne následky bude mať ich prejav vôle, ktorý smeroval k uzavretiu zmluvy. Omyl v pohnútku nerobí právny úkon neplatným (§ 49a Občianskeho zákonníka). Súd prvého stupňa dospel k záveru, že zákon dáva žalobcovi ako veriteľovi oprávnenie domáhať sa splnenia záväzku voči ručiteľovi, lebo dlžník záväzok nesplnil ani v lehote stanovenej veriteľom. Existencia notárskej zápisnice sp. zn. N X., Nz X. zo dňa 31. októbra 2001 ako titul pre exekúciu dlžnej pohľadávky zaväzuje len dlžníka. V rozsudku nebolo možné obmedziť plnenie ručiteľa vo vzťahu k plneniam dlžníka, ktorý nie je účastníkom konania, pretože žalobca si vybral, že sa bude domáhať plnenia len voči ručiteľovi. Navyše na ochranu ručiteľa existuje zákonná povinnosť veriteľa oznamovať ručiteľovi výšku ním zaistenej pohľadávky, ako aj subrogačné a regresné právo ručiteľa voči dlžníkovi. V časti o zaplatenie sumy 5600 Sk bolo konania podľa § 96 ods. 1 O.s.p. zastavené. V časti o zaplatenie sumy 1120 Sk z titulu poplatku za vedenie účtu súd žalobu zamietol, pretože žalovaný ako ručiteľ neručí za pohľadávku dlžníka, vzniknutú po odstúpení od zmluvy. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline rozsudkom číslo konania 20 Cob 350/2006-116 zo dňa 28. marca 2007 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol.

K odvolaciemu dôvodu, podľa ktorého osobou oprávnenou a súčasne povinnou zo zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom sporení bol V., konštatoval, že z obsahu zmluvy nevyplývalo, že táto bola uzavretá v prospech tretej osoby (§ 50 ods. 1 Občianskeho zákonníka), keďže zmluvnými stranami boli žalobca ako veriteľ, P. ako dlžník a žalovaný ako ručiteľ. Odvolací súd preto uvedenú námietku vyhodnotil ako bezpredmetnú.

Odvolaciu námietku, ktorá sa viazala k nedostatku v žalobnom petite vyjadreného vzájomného prepojenia žalovaného ako ručiteľa, jeho povinnosti s povinnosťami dlžníka P. na ktorého existuje exekučný titul, a to notárska zápisnica sp. zn. N X., Nz X. z 31. októbra

2001, odvolací súd považoval za dôvodnú, pričom poukázal na ustanovenia § 41 ods. 1 a 2 zákona č. 233/1995 Z.z. v znení neskorších predpisov (Exekučný poriadok).

Je zrejmé, že žalovaný zodpovedá ako ručiteľ v zmysle prevzatého ručiteľského záväzku. Znenie žaloby musí zodpovedať hmotnoprávnemu vzťahu, nároky z ktorého sú predmetom konania. Táto povinnosť vyplýva z ustanovenia § 80 písm. b/ O.s.p. V danom prípade právna povinnosť žalovaného, vyplývajúca z hmotnoprávneho vzťahu, je akcesorická a v zmysle § 311 ods. 1 Obchodného zákonníka svojím rozsahom a trvaním je prepojená s povinnosťou dlžníka. Táto skutočnosť musí byť v petite žaloby vyjadrená. V opačnom prípade žalobe nemožno vyhovieť, pretože znenie žalobného petitu nezodpovedá hmotnoprávnemu vzťahu, nároky z ktorého si žalobca uplatnil.

V danom prípade žalobca disponuje notárskou zápisnicou, na základe ktorej možno vykonať exekúciu vo vzťahu k dlžníkovi a žalobu smeroval už len voči žalovanému ako ručiteľovi. Odvolací súd dospel k záveru, že skutočnosť, ak už existuje notárska zápisnica ako exekučný titul, na základe ktorej možno vykonať exekúciu vo vzťahu k dlžníkovi, ktorý nebol žalovaným, nebráni táto situácia, aby hmotnoprávne žalobca vyjadril previazanosť povinnosti žalovaného ručiteľa s povinnosťou dlžníka z notárskej zápisnice. Petit žaloby by preto mal znieť tak, že žalovaný (ručiteľ) je povinný zaplatiť žalobcovi 374 897,70 Sk s príslušenstvom s tým, že v rozsahu jeho plnenia zaniká povinnosť dlžníka P. podľa notárskej zápisnice N X., Nz X. z 31. októbra 2001 a v rozsahu plnenia dlžníka P. podľa tejto notárskej zápisnice zaniká povinnosť žalovaného (ručiteľa). Iba týmto spôsobom je možné zabrániť tomu, aby veriteľ nebol uspokojený dvakrát. Vzhľadom na to, že nárok žalobcu, sformulovaný v petite žaloby, nezodpovedal povinnosti ručiteľa vyplývajúcej z hmotnoprávneho vzťahu, nebolo možné žalobe vyhovieť. Odvolací súd preto podľa § 220 O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých výrokoch zmenil a žalobu zamietol.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie.

Podľa jeho názoru odvolací súd rozhodol v rozpore so zákonom, keď žalobu zamietol z dôvodu formálnych nedostatkov. Súd necituje žiadne zákonné ustanovenie, na základe ktorého dospel k takémuto záveru. Ak súd považoval žalobu za neurčitú, nebol to dôvod na zamietnutie žaloby, pretože neurčitosť petitu nie je takýmto dôvodom. V prípade

procesných vád bol súd povinný účastníka konania podľa § 43 O.s.p. poučiť, pretože z povahy veci vyplýva, že odstraňovanie procesných vád žaloby patrí na začiatok konania, aby bola odstránená prekážka rozhodnutia vo veci samej. Pokiaľ ide o určitosť žalobného petitu, má za to, že bol dostatočne určitý. S poukazom na ustanovenia § 153 ods. 2 O.s.p. uvádza, že súd nie je viazaný návrhom v tom zmysle, že by bol povinný do výroku doslovne prevziať žalobcom navrhované znenie petitu. Súd mohol na základe v konaní tvrdených a preukázaných skutočností formulovať výrok rozsudku, pretože v konaní boli tvrdené a preukázané všetky skutočnosti, potrebné pre určitý výrok rozsudku.

Súd vec nesprávne právne posúdil. V konaní bolo preukázané, že hmotnoprávne podmienky pre uplatnenie pohľadávky žalobcu voči ručiteľovi podľa § 303 a nasl. Obchodného zákonníka boli splnené. Výrok rozsudku má vychádzať z hmotného práva, v dôsledku čoho nie je potrebné v petite vyjadrovať skutočnosti a vzťahy, ktoré sú už upravené hmotným právom, pretože ide o nadbytočnosť a duplicitu. Hmotné právo chráni ručiteľa pred duplicitným plnením, a to uplatnením námietky splneného dlhu, čo vyplýva z ustanovenia § 306 ods. 2 Obchodného zákonníka. Ochranu ručiteľa, resp. zabránenie duplicitnému plneniu zabezpečujú aj normy procesného práva, napr. § 50 Exekučného poriadku. V praxi môže vzniknúť aj situácia, že k ručeniu dôjde aj po nadobudnutí exekučného titulu, v ktorom samozrejme vzťah medzi plnením dlžníka a ručiteľa nemohol byť vyjadrený. Z uvedených argumentov vyplýva, že bez ohľadu na formuláciu výroku exekučného titulu ručiteľ aj dlžník sa môžu vždy ubrániť námietkou, že vymáhaný nárok alebo priznané právo zanikli tým, že ho splnil dlžník alebo ručiteľ.

Navrhuje, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) prejednal vec podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a § 243a ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania. Po preskúmaní rozsudku odvolacieho súdu a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovoláním z dôvodov, uvedených v § 237 O.s.p., je možné napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho formu, obsah alebo povahu predmetu konania. K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou zvad, uvedených v § 237 O.s.p., prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale z úradnej povinnosti (§ 242 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolanie prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane vecného vymedzenia. Viazanosť dovolacími dôvodmi sa prejavuje tým, že dovolací súd je oprávnený preskúmať len tie skutkové alebo právne otázky, ktoré dovolateľ v dovolaní označil.

Žalovaný v dovolaní namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Pod nesprávnym právnym posúdením veci možno rozumieť omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Nesprávne právne posúdenie môže byť spôsobilým dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok rozhodnutia odvolacieho súdu.

Predmetom dovolacieho konania je právo na zaplatenie sumy 374 897,70 Sk s príslušenstvom, ktoré si žalobca uplatnil voči žalovanému ako ručiteľovi za nesplnený záväzok dlžníka P. na základe Zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, uzavretej dňa 31. októbra 2001.

Žalovaný v konaní namietal, že na uplatnenú pohľadávku už má žalobca exekučný titul voči dlžníkovi, a to notársku zápisnicu sp. zn. N X., Nz X. z 31. októbra 2001. Keďže žalobcom požadovaný petit nevyjadruje akcesoritu a subsidiaritu ručiteľského záväzku, navrhol žalobu zamietnuť.

Žalobcom uplatnená pohľadávka vyplýva z ručiteľského záväzku žalovaného, ktorý je v zmysle hmotného práva akcesorickým záväzkom, trvanie ktorého je podmienené trvaním ním zabezpečeného záväzku, t.j. existenciou dlhu zo strany hlavného dlžníka. Je zrejmé, že v prípade nesplnenia dlhu hlavným dlžníkom môže žalobca uplatňovať svoje právo v konaní samostatne tak voči dlžníkovi, ako aj voči ručiteľovi, pretože v prípade dlžníka a jeho ručiteľa sa nejedná o nerozlučné spoločenstvo účastníkov konania na strane žalovaného.

Za správne je treba považovať konštatovanie odvolacieho súdu, že v prípade uplatnenia práva samostatne voči dlžníkovi a jeho ručiteľovi je potrebné, aby bola akcesorita a subsidiarita ručiteľského záväzku z hľadiska jeho trvania za účelom vymáhania plnenia vo výroku rozhodnutia vyjadrená tak, ako to uviedol v odôvodnení dovolaním napadnutého rozhodnutia.

Z takto vysloveného správneho názoru však odvolací súd vyvodil nesprávny právny záver, keď žalobu zamietol pre nesprávne formulovaný petit.

Aj keď žalobca uplatňuje voči žalovanému zaplatenie predmetnej sumy bez toho, aby v petite vyjadril prepojenosť povinnosti žalovaného s povinnosťou dlžníka, nejde o petit, ktorý nezodpovedá hmotnému právu a taktiež sa nejedná o nevykonateľný petit, spôsobujúci vadu žaloby, ktorú by bolo v konaní potrebné odstraňovať na výzvu súdu. Premietnutie akcesority a subsidiarity ručiteľského záväzku do výroku rozhodnutia súdom je možné považovať len za určitú podmienku priznania uplatňovaného práva, ktorá svojou podstatou predstavuje obmedzenie nároku žalobcu v rozsahu ním uplatneného petitu, teda je vlastne nevyhovením žaloby v celom jej rozsahu, a to z hľadiska trvania priznaného práva.

Odvolací súd preto vec nesprávne právne posúdil, keď konštatoval neopodstatnenosť žaloby z dôvodu riadne neuplatneného petitu. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolaním napadnutý rozsudok podľa § 243b ods. 1, 2 O.s.p. zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd v zmysle § 243d ods. 1 aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 24. júla 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu